

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

5 เครื่องมือ

4 ทักษะวิศวกรสังคม

Coaching

Social Lab

กระบวนการ วิศวกรสังคม

การพัฒนาและสร้างอัตลักษณ์นักศึกษาด้วยกระบวนการวิศวกรสังคม
ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

S
o
f
t
s
k
i
l
l
s

รองศาสตราจารย์ ดร.ภูสิทธิ์ ภูคำชะโนด

อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

3-4 สิงหาคม 2567

ณ บ้านไม้ธารารีสอร์ท ตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

นักศึกษาใหม่ [ปี 1]

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

5 เครื่องมือ

4 ทักษะวิศวกรสังคม

Coaching

Social Lab

ทักษะในศตวรรษที่ 21

วิศวกรสังคม เป็น Soft Skills

“วิศวกรสังคม” เป็นกระบวนการพัฒนาทักษะวิศวกรสังคมให้กับนักศึกษาโดยการจัดการเรียนรู้ข้ามศาสตร์แบบลงมือปฏิบัติจริง (Multidisciplinary Active Learning) ที่ใช้ในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นเป็นฐาน (Social Lab Based) ผ่านการ Coaching ของคณาจารย์ต่างคณะต่างสาขา และปราชญ์ชาวบ้านเพื่อให้นักศึกษาต่างคณะต่างสาขาร่วมดำเนินกิจกรรมแก้โจทย์ปัญหาเชิงพื้นที่ (Area Based) ด้วยตัวนักศึกษาเองตลอดกระบวนการ โดยมุ่งเป้าที่การสร้างนักศึกษาให้กลายเป็นบัณฑิตนักคิด นักสื่อสาร นักประสาน และนักนวัตกรรม

ดร.บงรัตน์ อีสโร เลขานุการประจำ พล.อ.ดาวพงษ์ รัตนสุวรรณ องคมนตรี ผู้ทรงคุณวุฒิด้านยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

phusit.ph@ssru.ac.th

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

5 เครื่องมือ

4 ทักษะวิศวกรสังคม

Coaching

Social Lab

- โจทย์วิศวกรสังคม ต้องมาจาก ปัญหา ความต้องการ ความสนใจร่วมของชุมชนท้องถิ่น สังคมประเทศ
- ภูมิปัญญาชุมชนท้องถิ่น ผู้อาวุโส ผู้มีความรู้เฉพาะทางในชุมชน เป็น Coaching
- วิศวกรสังคมแบบ Soft Skills ต้องมีบทบาทในทุกกระบวนการในปฏิบัติการทั้ง ลงพื้นที่ เก็บข้อมูล (จดบันทึก) ออกแบบแนวคิด (Design Thinking) สร้างเครื่องมือ สร้างนวัตกรรมชุมชน
- ทำงานเป็น “ทีม” และปฏิบัติการข้ามศาสตร์ได้
- ใช้ทักษะ Social Learning
- ใช้ 1 วิธีการ: เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา / 1 หลักการ: การมีส่วนร่วมของประชาชน

Social Lab

C
o
a
c
h
i
n
g

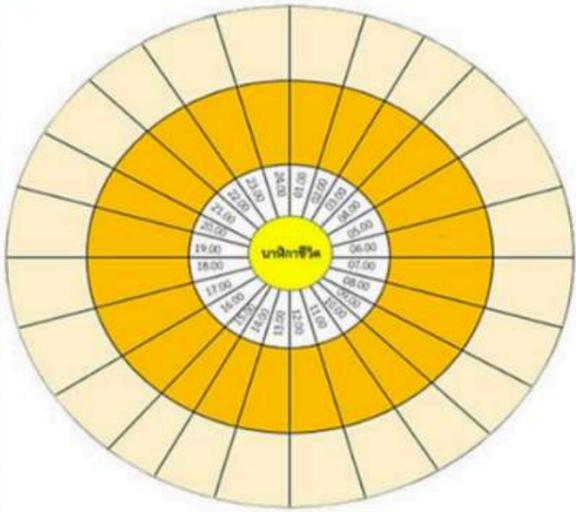
Coaching

2

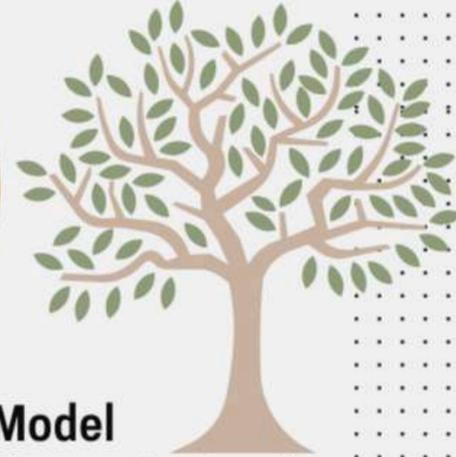
นาฬิกาชีวิต หรือเวลากิจวัตร (Routine Time)

ออกแบบการทำงานในทีม/กลุ่มอาชีพ หรือกลุ่มเป้าหมายที่จำนวนไม่มาก โดยเริ่มจาก [1] สอนนากลุ่ม/ทีมให้ตรวจสอบวันที่/เวลาที่ทำงานให้ตรงกัน [2] ระบุเวลา กิจวัตรประจำวัน ให้ครบรอบ 1 วันหรือสัปดาห์ที่ออกแบบร่วมกันให้ครบทุกคน [3] ระบุวันเวลาที่กำหนดประจำในการทำงาน หรือการลงพื้นที่ (เวลาประชาชน)

5 เครื่องมือ ฝึกฝนทักษะวิศวกรสังคม

กระบวนการที่สอง: “ฝึกฝนทักษะวิศวกรสังคม”

1 ฟ้าประทาน

วิเคราะห์
การคิดเชิงเหตุ-ผล

คนทั่วไปมักเจอ “ปัญหาเทียม”

ได้รับ “ปัญหาแท้” เป็นโจทย์การวิเคราะห์ จาก “ชุมชน” (ชุมชนเป็นฐาน Social Lab) ค้นหา “สาเหตุ” ที่ก่อให้เกิดปัญหาให้เจอ!

สร้างนวัตกรรม หรือ M-I-C Model

เกิดการคิดต่าง สร้างนวัตกรรมให้เกิดขึ้นให้กับผลิตภัณฑ์ สินค้า ชุมชน หรือกระบวนการผลิต ฯ โดยการแก้ไข (Modify) ปรับปรุงเปลี่ยนแปลง (Improve) และออกแบบสร้างใหม่ ต่อยอด (Create) ท่อรูปให้เกิดการเปลี่ยนแปลง สิ่งใหม่ กระบวนการใหม่ ที่ไม่มีอยู่ในชุมชนแห่งนี้ด้วยองค์ความรู้ของเหล่าวิศวกรสังคม

5

3

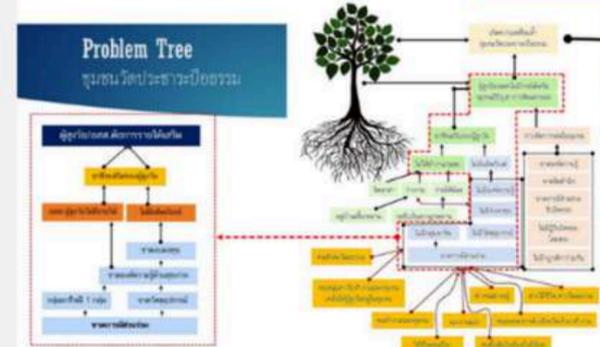
เส้นเวลาพัฒนาการ (ไทม์ไลน์พัฒนาการ)

ประวัติการพัฒนาการของชุมชน หรือ กลุ่มเป้าหมายที่ลงพื้นที่ ไปพัฒนากลุ่มอาชีพ วิสาหกิจชุมชน ผลิตภัณฑ์ ฯ โดยมีการกำหนด วัน เดือน ปี เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ) เก็บข้อมูลจนครบจาก อดีต ปัจจุบัน และนำไปสู่ออนาคต

ปี	เหตุการณ์	หมายเหตุ

Fishbone Diagram

Problem Tree Diagram

4

เส้นลำดับกระบวนการ (ไทม์ไลน์กระบวนการ)

มุ่งเป้าหมายไปที่ “ขั้นตอน หรือกระบวนการ” ในการผลิต สินค้า หรือออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์ของชุมชน หรือชาวบ้าน ที่สร้างผลิตภัณฑ์นั้น ๆ ขึ้นมา โดยต้องจดบันทึก [1] ลำดับที่ [2] ระยะเวลา(เวลาวันเดือนปีที่ทำ) [3] รายละเอียดขั้นตอน/กระบวนการที่เกิดขึ้น [4] หมายเหตุการเปลี่ยนแปลง/คนร่วมทำ/ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง/ค่าแรง/เครื่องมือ/ปัญหา

ลำดับ	ระยะเวลา	ขั้นตอน/กระบวนการ	หมายเหตุ

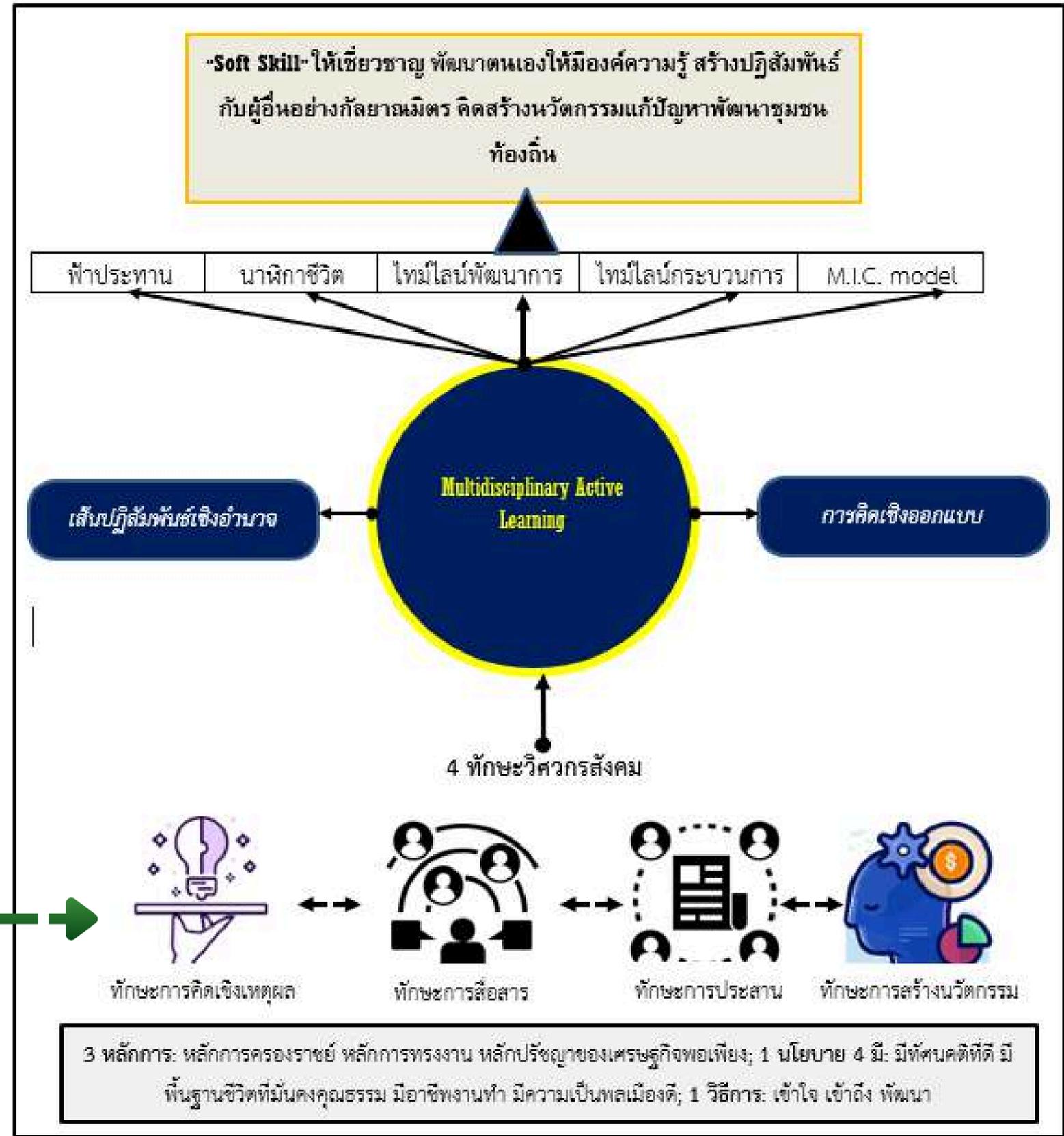

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

4 ทักษะวิศวกรสังคม

4 ทักษะวิศวกรสังคม

ภาพกระบวนการพัฒนาวิศวกรสังคมเชิงองค์ประกอบ

กระบวนการร่วมพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

phusit.ph@ssru.ac.th

3 ผลิตผล

2 เครื่อง่าย>>>

- ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตดุสิต
- วัดสวัสดิ์วารีสิมาราม
- อาสาสมัครสาธารณสุข
- กลุ่มอาชีพกัญชพัฒน์วัดพระชาระบือธรรม
- วิสาหกิจชุมชนพระยาประสิทธิ์ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

สื่อสารเป็นหัวใจ ปฏิบัติการชุมชน

- การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (เก็บข้อมูลเชิงพฤติกรรม) เก็บทุกรายละเอียด
- การสนทนาและการตั้งคำถาม
- เก็บข้อมูลเด่น/จุดเด่น/หนึ่งเดียว
- สร้างความคุ้นเคย-ให้กลับเข้าชุมชนอีกครั้งเสมอ

รอยยิ้ม

เครื่องมือเก็บข้อมูล

- มอบหมายหน้าที่/แบ่งงาน
- แบบสอบถาม/มุงงาน
- ข้อมูลการสัมภาษณ์/เอกสาร
- คำถามการสนทนากลุ่มย่อย/ประชุม
- กระดาษ ฟลิปชาร์ต ปากกา
- กล้องเก็บภาพ

สื่อสาร

ประสานงาน

รู้จักผู้นำชุมชน/เข้าใจทีมวิศวกรสังคม

- รู้จักผู้นำชุมชน/ประสานเครือข่าย
  - เบอร์โทร/ไลน์/ช่องทางการติดต่อ
- เข้าใจนาฬิกาชีวิตกลุ่มเป้าหมาย
- ใส่ใจนาฬิกาชีวิตของทีมวิศวกรสังคม
- เข้าถึงชุมชน/กลุ่มเป้าหมาย [พร้อมลงพื้นที่]

วิศวกรสังคม

วิศวกรสังคม
ต้องปฏิบัติเองทุกกระบวนการ

สื่อสาร-ประสานงาน-นวัตกรรมกระบวนการ

ถอดบทเรียน/สรุปข้อมูล/วางแผนอนาคต

- ผลิตผล (Output) ต้องสรุปและประเมินกันที่ว่า... “ข้อมูลครบสมบูรณ์” หรือไม่?
- งานที่มอบหมายต้องระบุให้เป็น “รูปธรรม”
- จุดเด่น จุดด้อย แนวทางแก้ไขปัญหา
- ข้อมูลต้องมีน้ำหนักในการวางแผนการทำงานต่อไปจนกว่าจะสำเร็จตามที่กำหนดไว้

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

กระบวนการสอง: เรียนรู้จากพี case study ที่ยอดเยี่ยม

5 เครื่องมือ

4 ทักษะวิศวกรสังคม

Coaching

Social Lab

นักศึกษา วิศวกรสังคม รุ่นที่ 1 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ปฏิบัติการข้ามศาสตร์ของทีมนักศึกษาวิศวกรสังคม และเหล่า Coaching ในแต่ละศาสตร์ และ Coaching ในชุมชนวัดสวัสดิ์วารีย์สีมาราม เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ...ความสำคัญของ Coaching เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ ทิวเข้ม พี่เลี้ยง ให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำตามความสามารถเฉพาะตนที่ถนัดและชำนาญ

phusit.ph@ssru.ac.th

แผนผังกังปลา

FISHBONE DIAGRAM

แผนมสปป้า

งบประมาณ

บุคคล

งบประมาณ

คน

อายุน่าขึ้น

คุณ

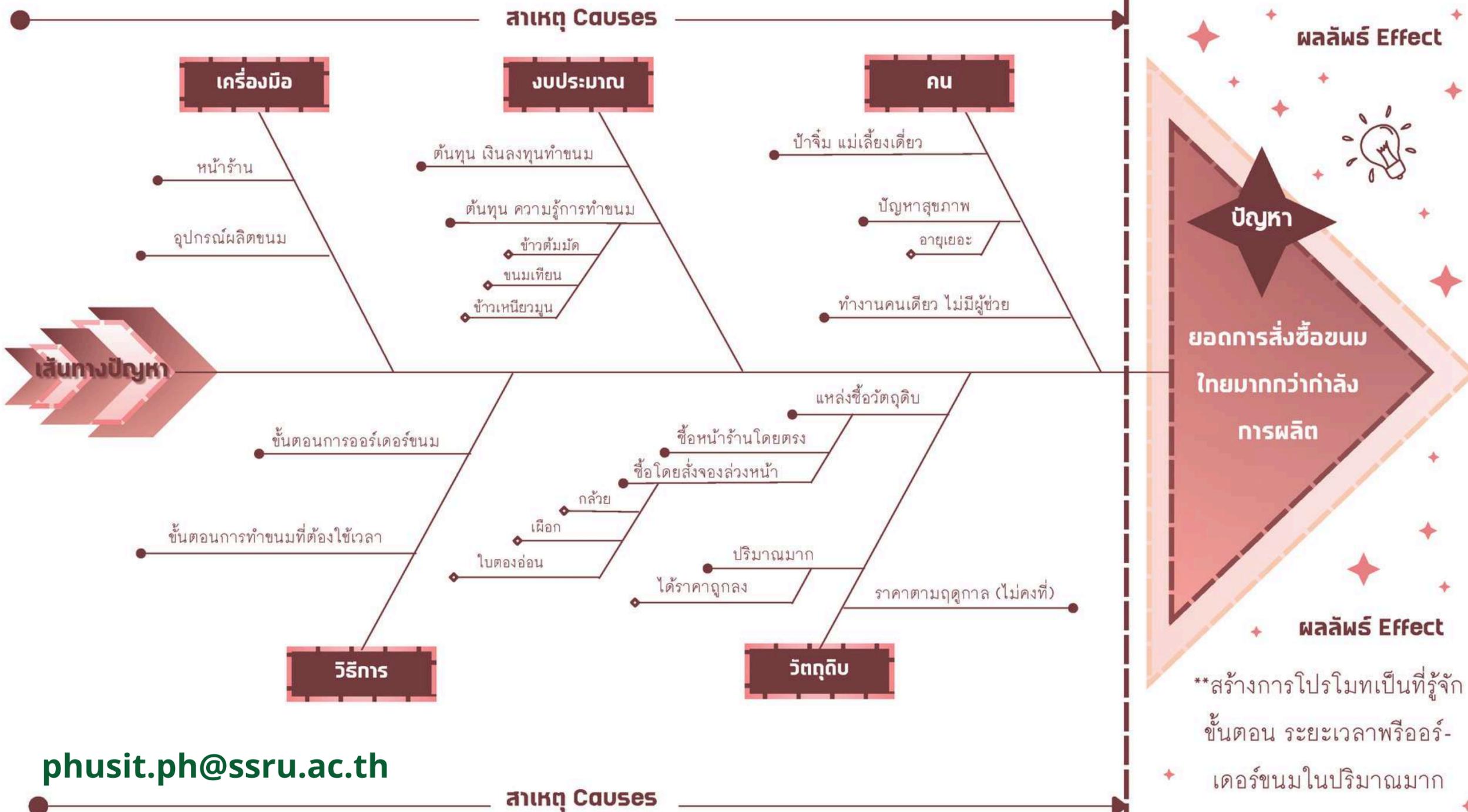
รายได้

อายุ

สุขภาพ

ปัญหาของการผลิตแไม่จั้ง

ยอดขายน้อย

ไม่มีหน่วยงานเข้ามาสนับสนุน

ขาดเข้าถึงจากภายนอก

รู้หลายในเรื่องผลิตภัณฑ์ของชุมชน

ชุมชนเล็กเข้าถึงยาก

ขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ๆ

ขาดบุคคลในการโปรโมต

ขาดความรู้เทคโนโลยี

เพิ่มรูปแบบลวดลายให้ทันสมัยเพิ่มขึ้น

TIMELINE พัฒนาการ

เริ่มต้นการทำงานอย่างจริงจัง
โดยป้าจิมมีสูตรขนมติดตัว
มาก่อนแล้ว

กลับไปบ้านเกิดที่จ.นครปฐม

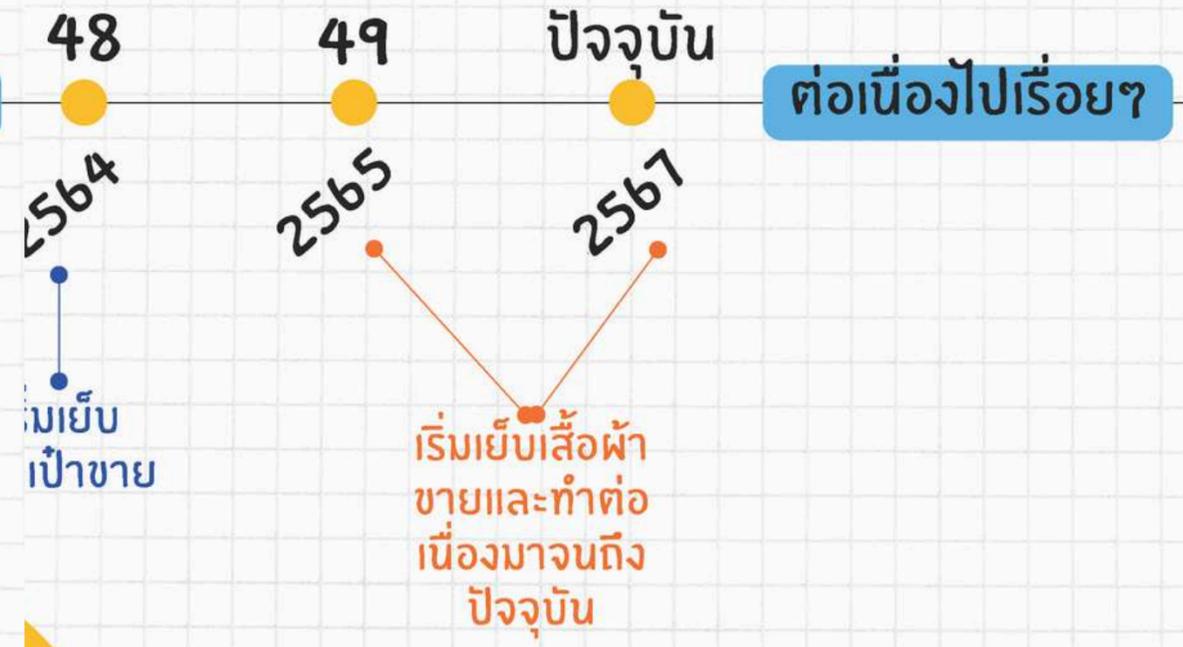

TIMELINE ไทม์ไลน์พัฒนาการ

ปีที่
พ.ศ.

ไปต่อ

ต่อเนื่องไปเรื่อยๆ

phusit.ph@ssru.ac.th

W.P.H. 2559-2554 2556-2561 2562 2563-2567

ทำงานร้านอาหารของครอบครัว (กำลังตั้งครุฑ)

ออกมารับทำข้าวกล่อง, อาหารโรงทาน, ทำน้ำพริกและขนมขายเป็นของตัวเอง

ช่วงโรคระบาดโควิด-19 เริ่มขายขนมสดอย่างจริงจังภายในชุมชน

ออกจากร้านอาหารเริ่มเย็บขนม ช่วงนั้นกำลังฮิตกระเป๋ากันหาลาดลา ลูกค้าจึงได้สั่งทำกับป้าแม่เป็นงานเชือก ป้าจึงพยายามฝึกทำจนป้าทำได้สำเร็จ ช่วงต้นปี 2557 ได้มีกระแสดีตก ลาบุญเข้ามา ลูกค้าหลายคนได้นำตัวอย่างฝึกทำมาให้ป้าทำ แต่ป้ายังไม่ค่อยเชี่ยวชาญเท่าไหร่ แต่ก็กำลังฝึกตามแบบอยู่ เพราะป้าก็กลัวโดนคำลึงค์ชื้อ แต่ป้าก็ทำมันได้ อีกหนึ่งช่วงที่ฝึกเป็นตัวอย่างกระดาษอีกหลายตัว A-Z ป้าจึงต้องไปเรียนรู้เองเพื่อที่จะทำและเรียนรู้การทำตามรูปแบบอื่นๆอย่างหลากหลาย ปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัย จนทุกวันนี้ออกจากร้านอาหารเยอะขึ้นมากกว่าเดิมจนทำไม่ทัน

หลังโควิดป้าไม่ได้ค่อยได้ฝึกต่อ เพราะต้องไปช่วยงานกับป้าหน้อยในชุมชนเป็นหน่วยงาน ช่วยตรวจเอทีเค เรื่องฉีดวัคซีน และโดนสั่งหยุดอีก 2 เดือน หลังจากนั้นก็มีอาจารย์มาออกงานที่ชุมชนอีก -ป้าได้เข้าอบรมทำน้ำยาล้างจาน/ซักผ้า ป้าเลยเกิดการทดลองทำน้ำยาเพื่อหวังจะต่อยอดในการทำขายน้ำยา จากนั้นป้าก็ทำขายได้โดยวางขายที่ชุมชนตัวเอง ชุมชนรักชาวจึง

ช่วงโควิดป้าได้กลับมาทำแบบจริงจังอีกครั้ง -ป้าได้สายแอลกอฮอล์ล้างมือ แจกจ่ายประชาชนในพื้นที่โดยไม่ได้ขาย -ป้าว่างงานด้วยเลยซื้ออุปกรณ์มาทำในช่วงที่ Lock down 2 เดือน

อาจารย์เอฟ ได้จัดกิจกรรมในชุมชนครั้งแรก ป้าเลือกตอนนั้นก็ได้ร่วมงานกับป้าหน้อยมานานแล้ว ป้าเลยจึงได้เสนอผลิตภัณฑ์ของตัวเอง เพื่อนำมาเปิดบูธขายตามงานต่างๆ

TIMELINE ไทม์ไลน์พัฒนาการ

ทำงานร่วมกับอ.หญิง/อ.เต้ ฝึกงานซีพียูพัฒนาปรับปรุงพัฒนาชุมชนร่วมกับวิทยาลัยสถาปัตยกรรมให้ชุมชน

TIMELINE ไทมีไลน์กระบวนการ

กระบวนการเย็บผ้า (ป้าตุ๊กตา)

กระบวนการ	1	2	3	4	5	6
กิจ	เลือกซื้อผ้า	ศึกษารูปแบบ	เลือกผ้าที่จะใช้ตัดเย็บ	วัดชายเสื้อ	นำแขนเสื้อและส่วนอื่นๆ	เก็บรายละเอียด

กระบวนการที่	1	2.1	2.2	3	4	5	6.1	6.2	7.1	7.2					
กิจกรรม	เลือกซื้อผ้า	ศึกษารูปแบบ	เลือกผ้าที่จะใช้ตัดเย็บ	วัดชายเสื้อ	นำแขนเสื้อและส่วนอื่นๆ	เก็บรายละเอียด									
ชื่อวัตถุดิบต่างๆ	- หมวชั้นใหญ่ 2 กิโล/250 บาท - กระเทียม 2 กิโล/160 บาท 1 กิโล/80 บาท 1 ผัด/8 บาท - เกลือ 3 ผัด/20 บาท - ข้าวเหนียวห่อ 1 ห่อ/10 บาท - หนังหมูสำเร็จครึ่งกิโล 40บาท	นำหมวชั้นใหญ่มาหั่นเป็นหมวชั้น 2 กิโล	นำหมวชั้นใหญ่มาหั่นและนำไปขดเป็นหมวชั้น 2 กิโล	หั่นกระเทียมและนำกระเทียมไปปดให้ละเอียด	นำข้าวเหนียวมาล้างด้วยน้ำสะอาดและนำไปตากให้แห้ง	นำหมว 2 กิโล (หมวชั้น 2 กิโล/ครึ่ง) หรือ หมวชั้น 2 กิโล/ครึ่ง) กระเทียมปด 4 ซีก ข้าวเหนียว 1 ห่อที่ล้างและตากแห้งแล้วใส่เกลือ 1 ผัด 1 ซีก 1 ซีกใส่ลงในภาชนะผสม	(หมวชั้น) ผสม หมวชั้นส่วนผสมทั้งหมดเข้าด้วยกัน	(หมวชั้น) ใส่หนังหมูครึ่งกิโลลงไป และผสม หมวทั้งหมดเข้าด้วยกัน	(หมวชั้น) บรรจุใส่บรรจุภัณฑ์	(หมวชั้น) บรรจุใส่บรรจุภัณฑ์					
เวลา							15 นาที	30 นาที	15 นาที	30 นาที					
กิจกรรม	เตรียมข้าวเหนียว คัดเฉพาะข้าวเหนียวกลางปี-ข้าวเหนียวปลายปี (2โล)	เตรียมถั่วดำ (35บาท) เกลือ(1ขีด) (2บาท) กะทิ(1กิโลครึ่ง) (120บาท) น้ำตาล(8ขีด) (25บาท)	เตรียมไม้ตอก และ ไบตองอ่อน	เตรียมกล้วยสุกก่ำล้างดี ผลไม้ใหญ่ๆ ต้องเป็นกล้วยน้ำหว้าเท่านั้น	เริ่มผัดข้าวเหนียว พร้อมกับ กะทิ เกลือ ผัดรวมกัน จนเกือบแห้ง	ผัดข้าวเหนียว (ครึ่งหลัง) พร้อมใส่น้ำตาล ผัดต่อไปจนข้าวเหนียวแห้ง และพักทิ้งไว้	ผ่ากล้วย ผ่าตามแนวยาวของกล้วย (แนวตั้ง) เพื่อใส่เป็นไส้ข้าวต้มมัด	ห่อส่วนผสมกับไบตอง วางข้าวเหนียว (ที่ผัดแล้ว) บนไบตองเป็น (ชั้นที่1) กล้วยที่ผ่าแล้ว (ชั้นที่2) วางข้าวเหนียว (ชั้นที่3) โรยด้วยถั่วดำ (ชั้นที่4) ไบตองปิด	นำข้าวต้มมัดที่ห่อไว้แล้วมานึ่งในซึ้ง(หม้อนึ่ง)	ปิดเตา นึ่งพักขนมให้เย็นเป็นอันเสร็จสิ้น	1 คน
เวลา (นาที)	10 นาที	10 นาที	10 นาที	10 นาที	20 นาที	10 นาที	10 นาที	60 นาที (1 ชั่วโมง)	90 นาที (1 ชั่วโมง 30 นาที)	-					
ต้นทุน(บาท)	80 บาท (ปริมาณ 2 โล)	190 บาท (35+2+120+25)	30 บาท (ปริมาณ 1 กิโล)	-	-	-	-	-	-	-					
แรงงานคน	1 คน	1 คน	1 คน	1 คน	1 คน	1 คน	1 คน	1 คน	1 คน	1 คน					

กระบวนการที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
กิจกรรม	เตรียมข้าวเหนียว คัดเฉพาะข้าวเหนียวกลางปี-ข้าวเหนียวปลายปี (2โล)	เตรียมถั่วดำ (35บาท) เกลือ(1ขีด) (2บาท) กะทิ(1กิโลครึ่ง) (120บาท) น้ำตาล(8ขีด) (25บาท)	เตรียมไม้ตอก และ ไบตองอ่อน	เตรียมกล้วยสุกก่ำล้างดี ผลไม้ใหญ่ๆ ต้องเป็นกล้วยน้ำหว้าเท่านั้น	เริ่มผัดข้าวเหนียว พร้อมกับ กะทิ เกลือ ผัดรวมกัน จนเกือบแห้ง	ผัดข้าวเหนียว (ครึ่งหลัง) พร้อมใส่น้ำตาล ผัดต่อไปจนข้าวเหนียวแห้ง และพักทิ้งไว้	ผ่ากล้วย ผ่าตามแนวยาวของกล้วย (แนวตั้ง) เพื่อใส่เป็นไส้ข้าวต้มมัด	ห่อส่วนผสมกับไบตอง วางข้าวเหนียว (ที่ผัดแล้ว) บนไบตองเป็น (ชั้นที่1) กล้วยที่ผ่าแล้ว (ชั้นที่2) วางข้าวเหนียว (ชั้นที่3) โรยด้วยถั่วดำ (ชั้นที่4) ไบตองปิด	นำข้าวต้มมัดที่ห่อไว้แล้วมานึ่งในซึ้ง(หม้อนึ่ง)	ปิดเตา นึ่งพักขนมให้เย็นเป็นอันเสร็จสิ้น	
เวลา (นาที)	10 นาที	10 นาที	10 นาที	10 นาที	20 นาที	10 นาที	10 นาที	60 นาที (1 ชั่วโมง)	90 นาที (1 ชั่วโมง 30 นาที)	-	
ต้นทุน(บาท)	80 บาท (ปริมาณ 2 โล)	190 บาท (35+2+120+25)	30 บาท (ปริมาณ 1 กิโล)	-	-	-	-	-	-	-	
แรงงานคน	1 คน	1 คน	1 คน	1 คน	1 คน	1 คน	1 คน	1 คน	1 คน	1 คน	

รวมเวลา	3 ชั่วโมง 50 นาที
รวมต้นทุน	300 บาท
รวมแรงงาน	1 คน (ป้าจิมทำคนเดียว)

TIMELINE กระบวนการ

“ขนมไทยไบตองป้าจิม” (EX.ข้าวต้มมัดไส้กล้วย)

4

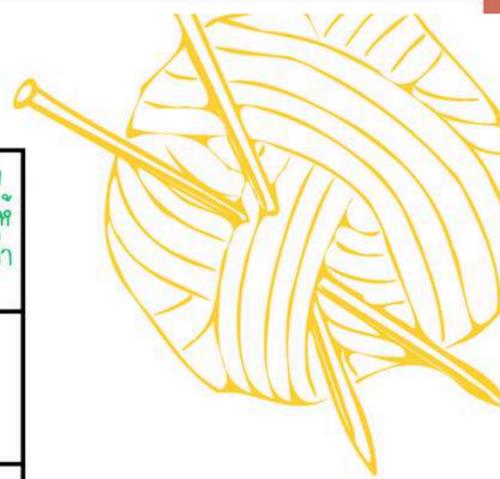
ละลายไปเพื่อเพิ่มฟัน และถักต่อไปให้เบตึง 2 หน้า จะกว่าเสร็จจึงทั้งหมด

4-7 ชั่วโมง

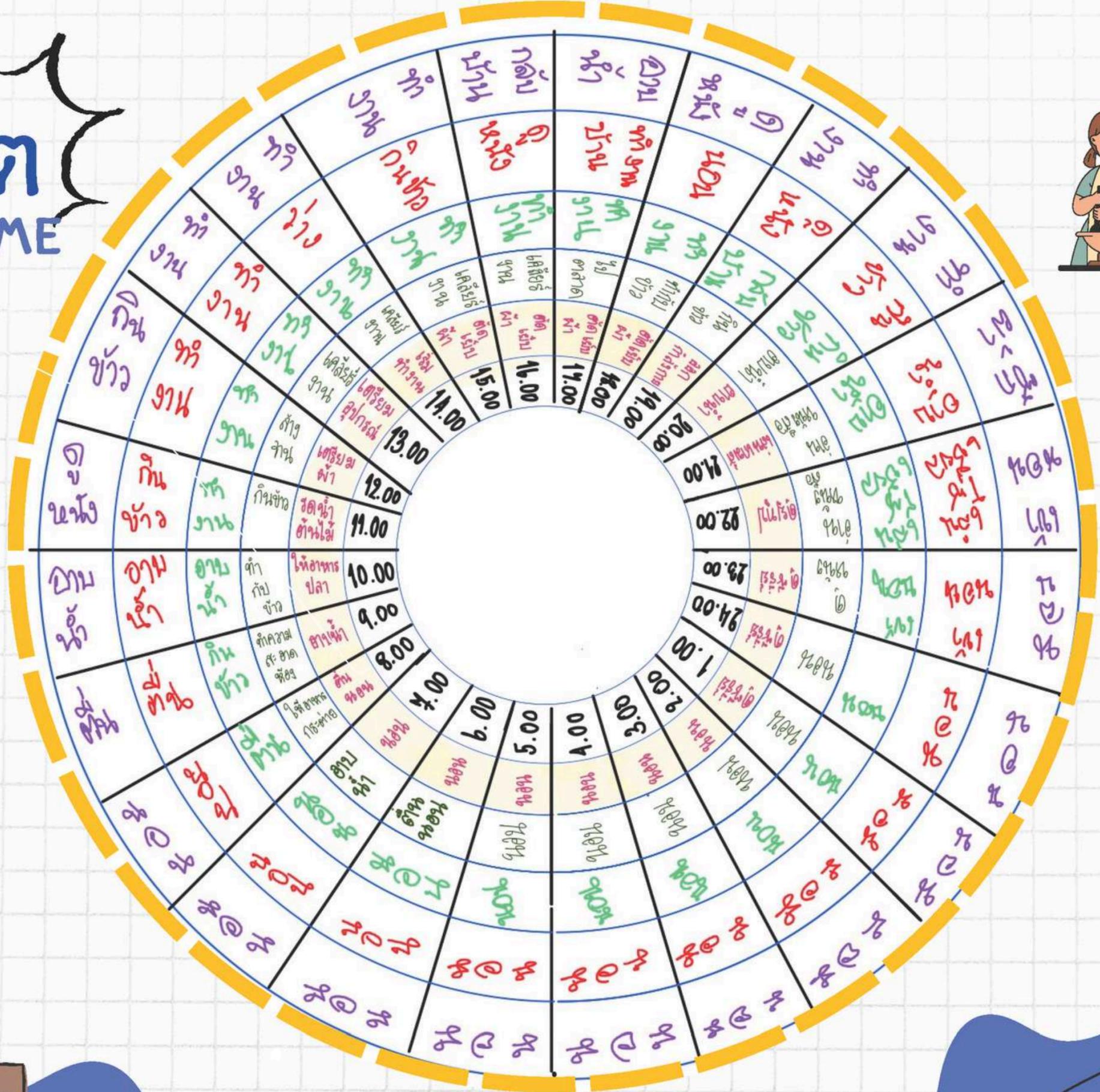
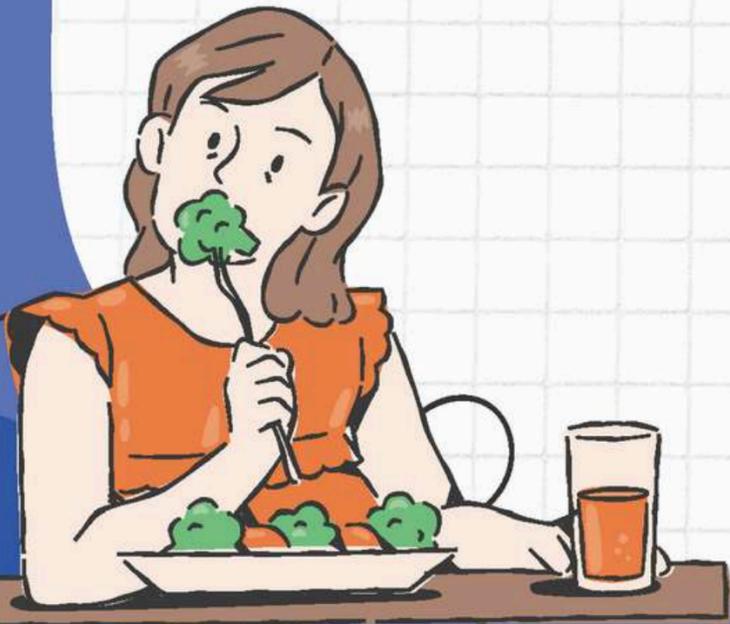
---

1 คน

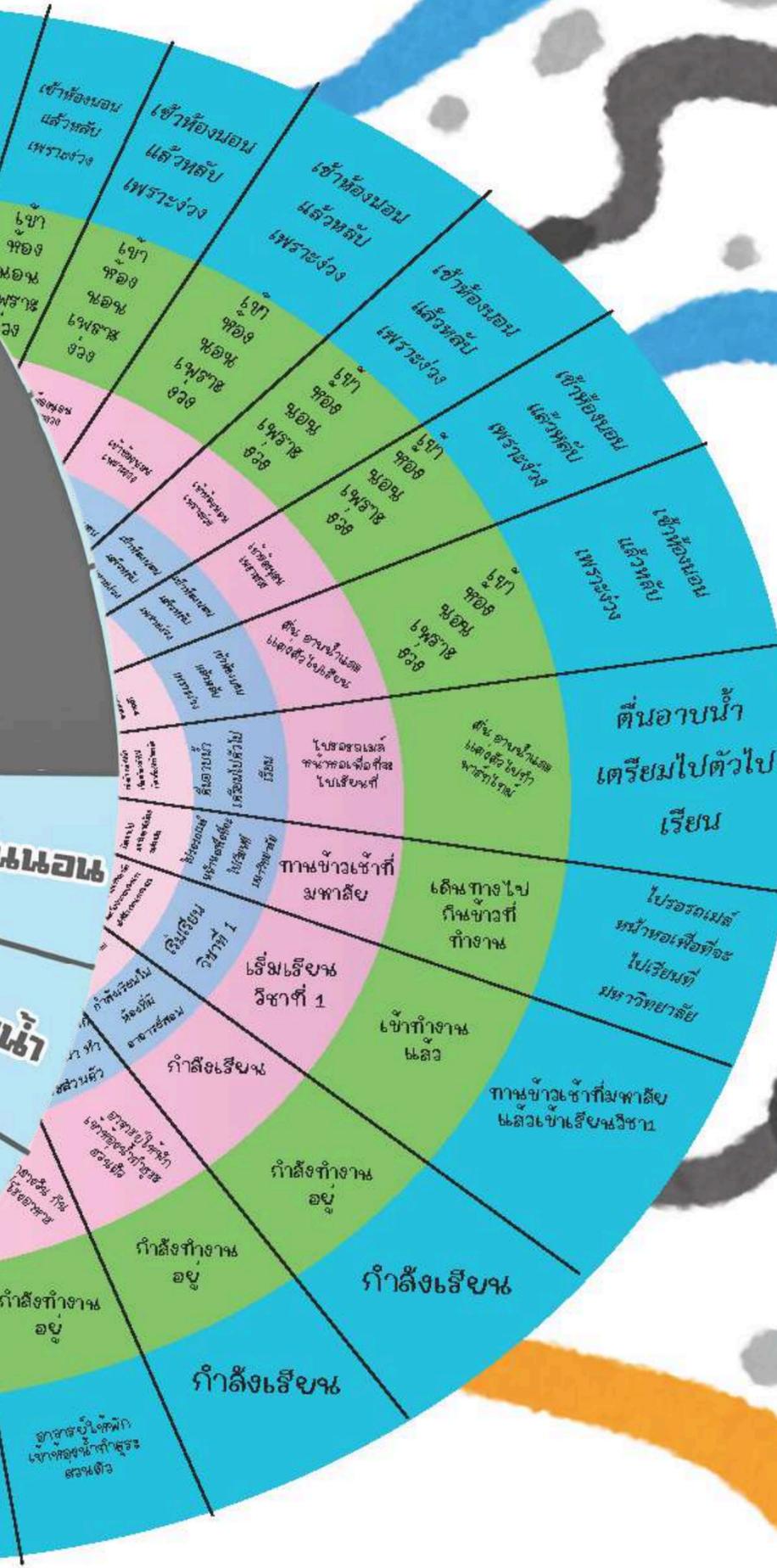
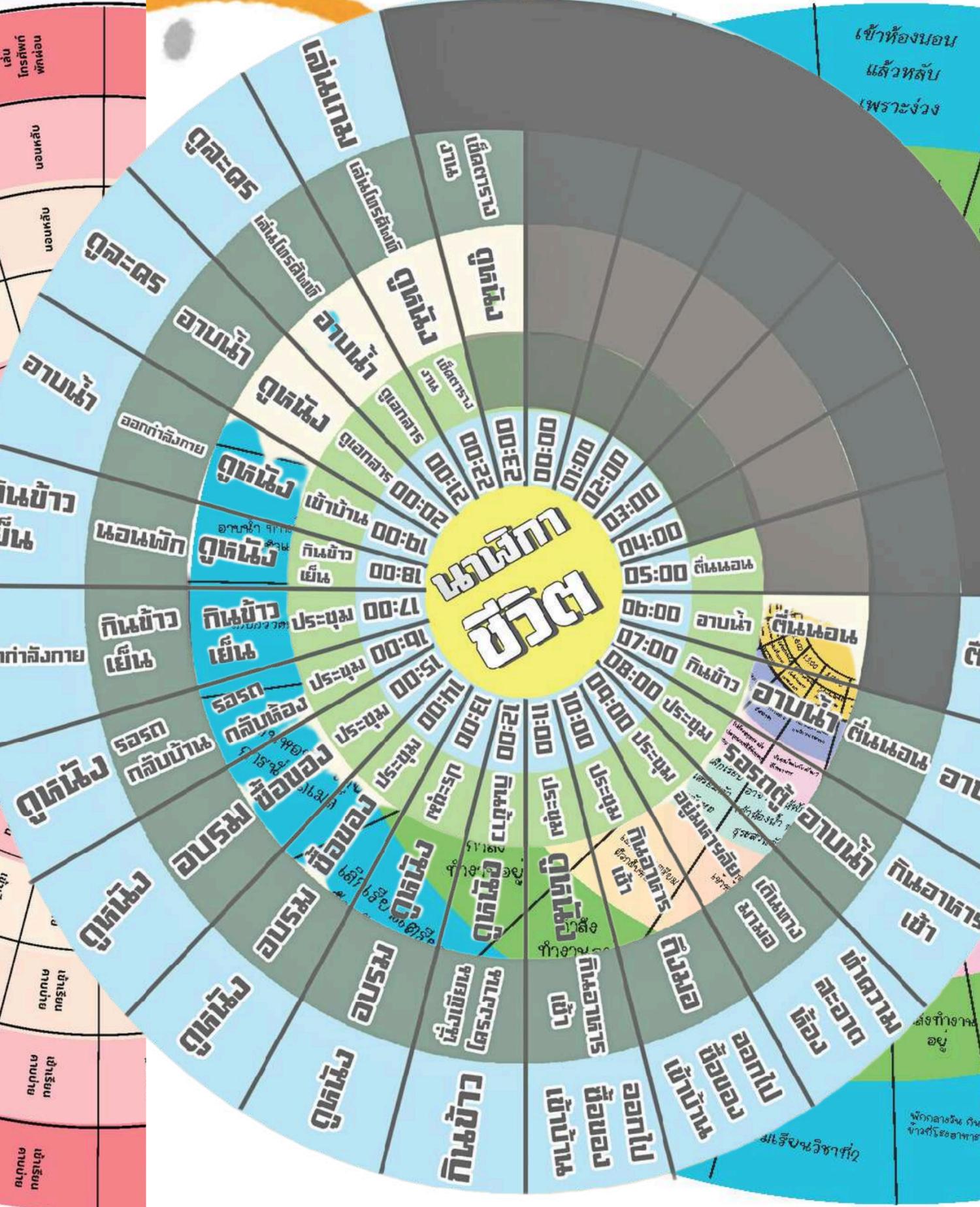
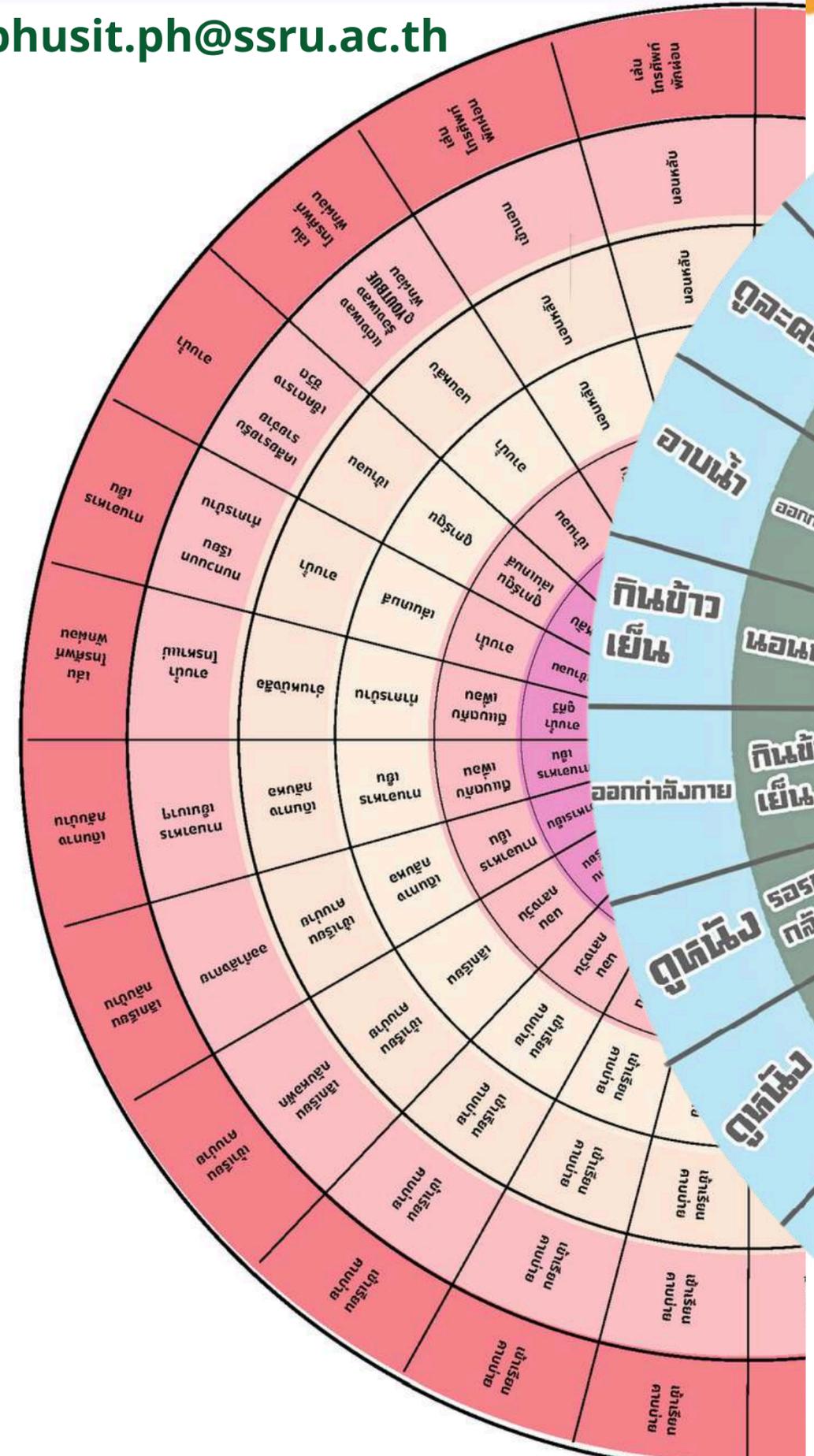
นาฬิกาชีวิต

ROUTINE TIME

zzz

นาฬิกาชีวิต

→ ช่วงเวลาที่เหมาะติดต่อนัดหมายบ้านจิม คือ

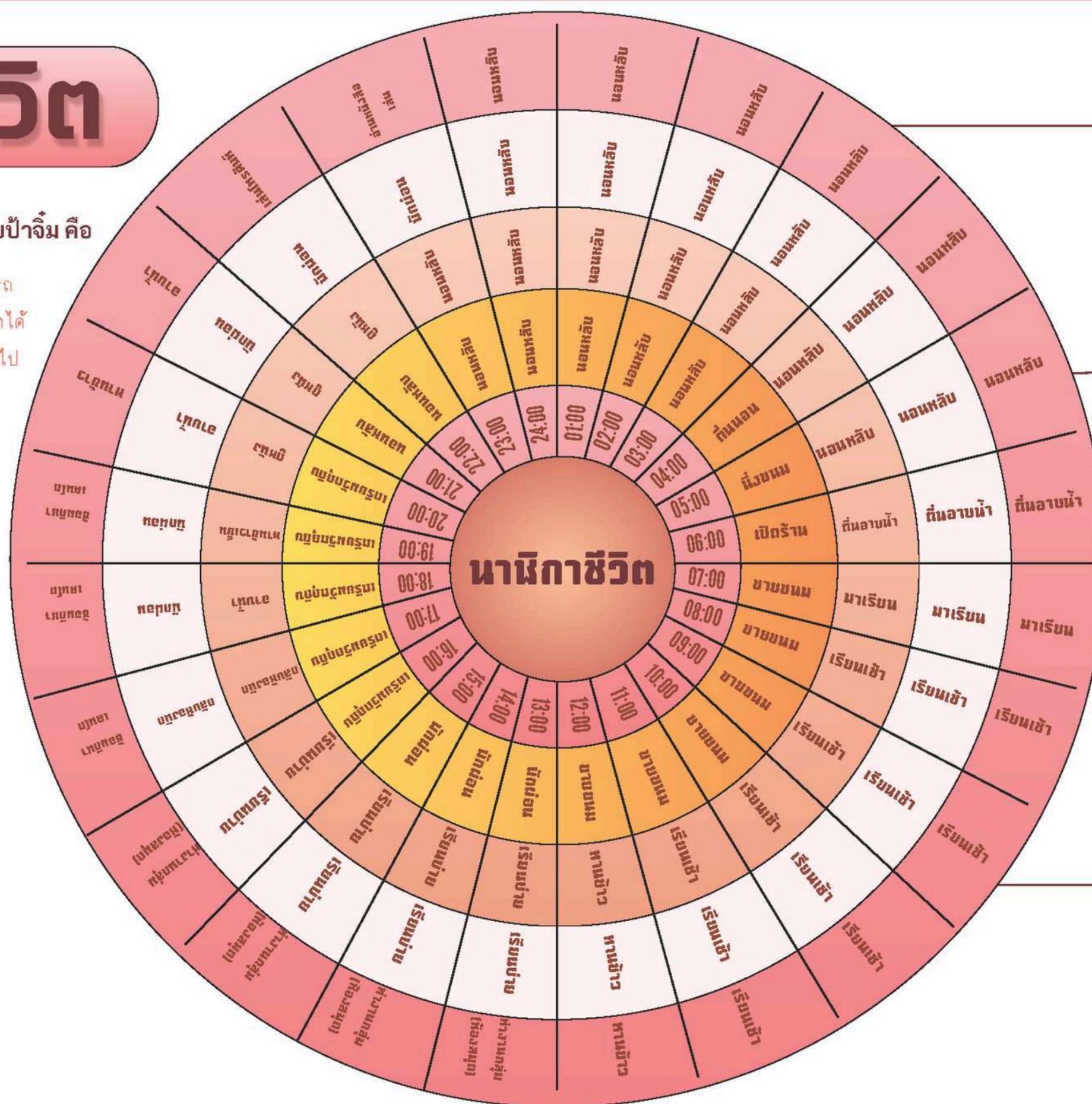
- ช่วงเวลา 07.00 น. - 15.00น. สามารถติดต่อนัดหมาย ออร์เดอร์ขนมไทยล่วงหน้าได้ ก่อนบ้านจิมไปซื้อวัตถุดิบทำขนมในวันถัดไป

→ ช่วงเวลาที่เหมาะจัดประชุม คือ

- ช่วงเวลา 21.00 น. ทุกคนไม่มีธุระสำคัญสามารถจัดประชุมออนไลน์ได้

→ ช่วงเวลาที่เหมาะสำหรับสังเกตการขายขนมไทยหรือลงชุมชน คือ

- ช่วงเวลา 07.00 น. - 12.00 น. เป็นช่วงเวลาเปิดร้าน

นาฬิกาชีวิต : บ้านจิม เบญจวรรณ น้อยพิทักษ์

- นอนหลับ = 30.4%
- ชายขนม , บางวันเรียนตัดผม = 26.1%
- เตรียมวัตถุดิบขนมวันถัดไป = 21.7%
- พักผ่อนระหว่างวัน = 13%
- นั่งขนมเตรียมเปิดร้าน = 8.7%

นาฬิกาชีวิต : ภรรรินทร์ สว่างศรี

- นอนหลับ = 31.8%
- เรียนเช้า = 18.2%
- ทำงานกลุ่มห้องสมุด = 18.2%
- อื่นๆ (กินข้าว, เล่นโทรศัพท์) = 18.2%
- ซ้อมกีฬาเคนโต = 13.6%

นาฬิกาชีวิต : บัณฑิตา สุวรรณอารมณ์

- นอนหลับ = 31.8%
- เรียนเช้า = 18.2%
- เรียนบ่าย = 18.2%
- ดูหนัง = 13.6%
- พักผ่อน (กินข้าว, อาบน้ำ) อื่นๆ = 18.2%

นาฬิกาชีวิต : ปรีดีพร ศิริพันธุ์

- นอนหลับ = 29.2%
- เรียนเช้า = 16.7%
- เรียนบ่าย = 16.7%
- พักผ่อน = 16.7%
- อื่นๆ(กินข้าว, อาบน้ำ, เดินทาง) = 20.8%

M - I - C INNOVATION

Modify (แก้ไข - ปรับเปลี่ยน)	Improve (ปรับปรุง - ยกกระดับ)	Create (ออกแบบ - สร้างใหม่)	Innovation (นวัตกรรมชุมชน)
ไม่มีการ Modify ชนมไทยไม่จำเป็นต้อง แก้ไข - ปรับเปลี่ยน ตัวผลิตภัณฑ์	ไม่มีการ Improve สูตรขนมไทยป้าจิมมี เอกลักษณ์อยู่แล้วจึง ไม่ต้องปรับปรุงสูตร	เพิ่มช่องทางการโปรโมท เช่น Facebook, Tiktok, Instagram สร้างContent นำเสนอใน รูปแบบต่างๆ การ ถ่ายVIDEOองค์ความรู้การ ทำขนมไทยและวิธีการสอน ห่อใบตองเป็นต้น	• ยกให้ป้าจิมเป็น ภูมิปัญญาชุมชน (เกิดนวัตกรรมที่ เป็นคนให้กับชุมชน) • เป็นผู้นำที่ไม่เป็น ทหารและจดอนุสิทธิ บัตรสูตรขนมไทย ใบตองป้าจิม

Innovation

- ทำ STORY TELLING
- หาจุดเด่นให้ป้าในการโปรโมท (เน้นความสะอาด, คุณภาพ, รสชาติ)
- สร้างอัตลักษณ์ให้ป้าโดดเด่นขึ้นภายในชุมชน
- ทำให้ "แผนมสคป้า" เป็นหนึ่งใน "จุดเด่น" ของชุมชน
- ทำป้าย STORY TELLING

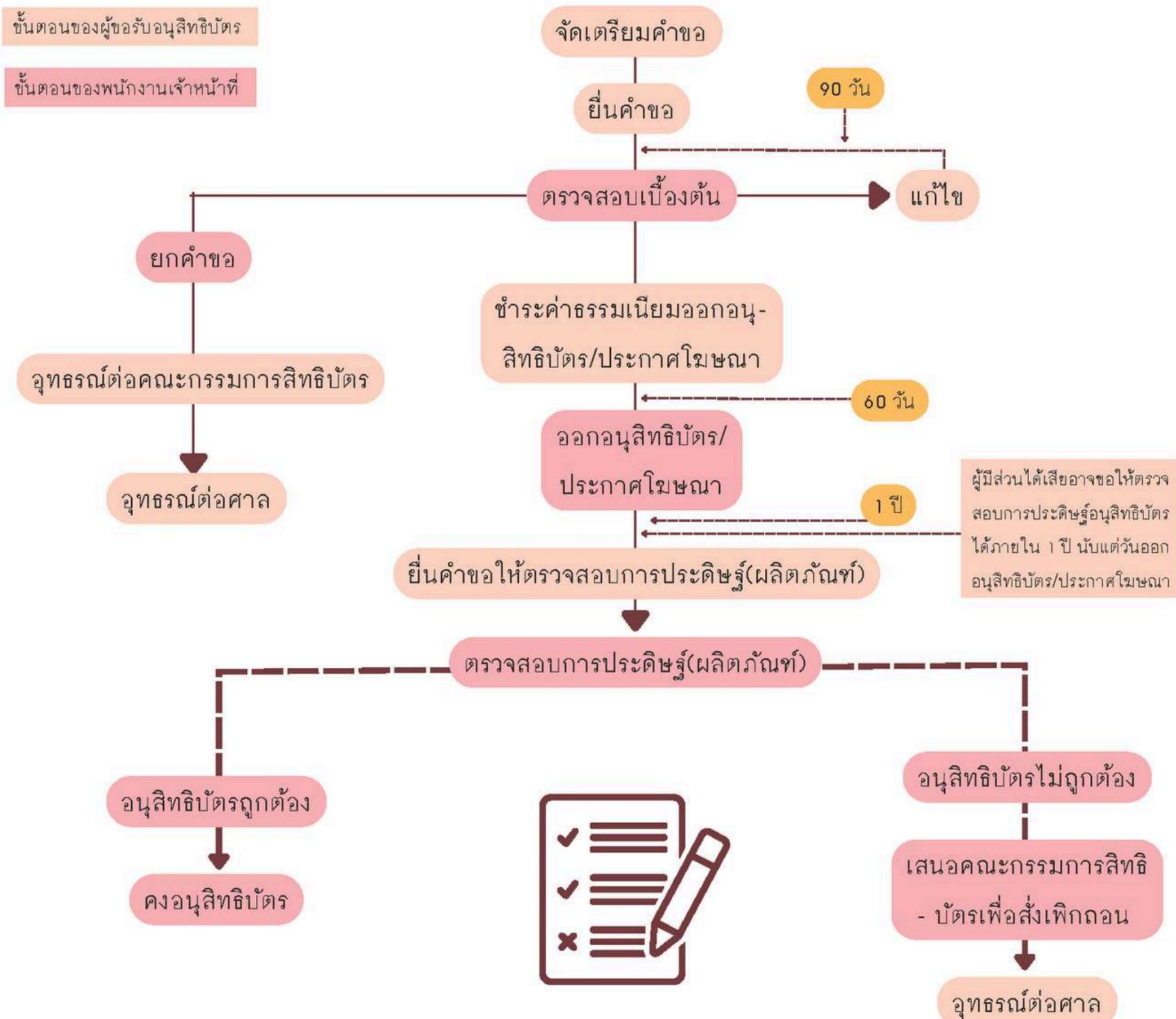
แผนมสคป้า

บบอาจมีการ
 นแปลงตามข้อมูลและ
 เหมาะสมเพิ่มเติม

รูปแบบตัวอย่าง : ขั้นตอนการดำเนินการขอรับอนุสิทธิบัตร

ขั้นตอนของผู้ขอรับอนุสิทธิบัตร

ขั้นตอนของพนักงานเจ้าหน้าที่

รูปแบบตัวอย่าง : ภูมิปัญญาของชุมชน วัดสวัสดิ์วารีสีมาราม

ยกป่าจิมเป็น บุคคลในสังคมชุมชนท้องถิ่นซึ่งเป็นเจ้าของภูมิปัญญาสูตรการทำขนมไทยที่มีเอกลักษณ์ และนำภูมิปัญญามาใช้ประโยชน์ ในการดำรงชีวิตจนประสบผลสำเร็จ จากการสั่งสมประสบการณ์การทำขนมมากกว่า 36ปี และสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ การทำขนมไทยและวิธีการห่อใบตองกับเนื้อขนม เชื่อมโยงคุณค่าภูมิปัญญาของอดีตกับปัจจุบันได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับการดำรงอาชีพเลี้ยงชีพตนเองได้ในปัจจุบันอย่างมั่นคงยั่งยืน

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

5 เครื่องมือ

4 ทักษะวิศวกรสังคม

Coaching

TEAM

กระบวนการที่สาม: ตั้งทีมทำงาน [TEAMWORK]

5 Essential Steps in the TEAMWORK Process

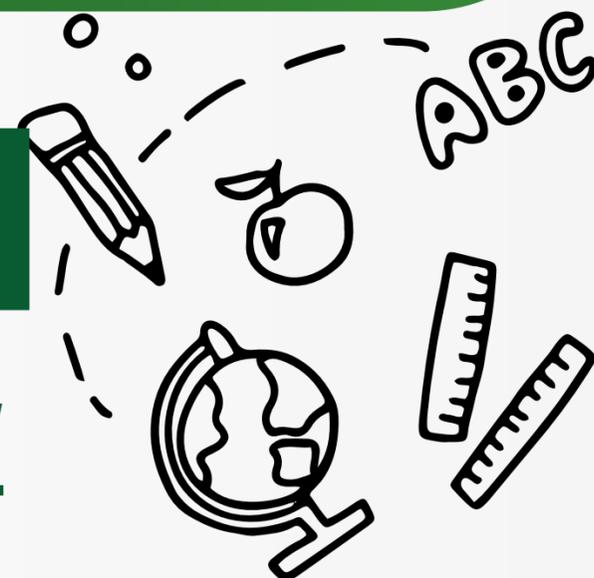
เริ่มปฏิบัติการ

จัดตั้ง SE-TEAM

https://elfhs.ssru.ac.th/phusit_ph/

- [1] SDM จัดกลุ่ม 10 กลุ่ม ๆ ละ 6 คน (+1)
- [2] GEO เลือกเข้ากลุ่ม ๆ ละ 1 คน (+1)
- [3] CM แบ่งเข้ากลุ่ม ๆ ละ 1 คน (-1)

10 กลุ่มข้ามศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

กระบวนการที่สี่: เก็บข้อมูลจากเรื่องเล่า Coaching

5 เครื่องมือ

4 ทักษะวิศวกรสังคม

Coaching

Social Lab

ผศ.ว่าที่ร้อยตรีหญิง
เพ็ญนภา ปาละปิ่น

สุขล สุขเกษม
ปราชญ์ลุ่มน้ำแม่กลอง

รศ.ดร.ภูสิทธิ์ ภูคำชะโนด
phusit.ph@ssru.ac.th

Coaching Team

[ช่วงบ่าย-เย็น]

ปฏิบัติการ

กระบวนการวิศวกรสังคมกับการบูรณาการข้ามศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่นยั่งยืน

- ฟ้าประทาน [วิเคราะห์การคิดเชิงเหตุ-ผล]
- นาฬิกาชีวิต [ทีมเพื่อวางแผนการทำงานในทีม ในชุมชน]
- Timeline พัฒนาการ [ประวัติ การพัฒนาการเชิงพื้นที่]
- Timeline กระบวนการ [ขั้นตอนการทำงานกลุ่มอาชีพ วิชาชีพชุมชน/การผลิตภัณฑ์]
- M-I-C model [วิเคราะห์การค้นหาข้อมูลเพื่อปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และสร้างใหม่ (นวัตกรรม)]

phusit.ph@ssru.ac.th

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

กระบวนการที่หก: วิถีวิธีวิศวกรสังคม

5 เครื่องมือ

4 ทักษะวิศวกรสังคม

Coaching

Social Lab

Join Our SE Community

ทักษะวิศวกรสังคม จำเป็นต้อง “ฝึกฝน” อยู่เป็นประจำ เพื่อให้เกิดความชำนาญ ในการคิดวิเคราะห์เชิงเหตุ-ผล การคิดเชิงระบบ (System Thinking) การออกแบบการคิด (Design Thinking) ลงมือปฏิบัติ การสื่อสาร การสร้างวิธีคิดใหม่ ฟังมโนทัศน์ ฟังภาพอนาคตได้

Thank you for you attention

phusit.ph@ssru.ac.th